

kunna skyddas mot värdeminskning. Vi får under hänvisning till ovanstående hemställa,

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t an- hålla om utredning angående ändring av nuvarande regler för placering av arbetslöshetskassornas fondmedel, så att dessa icke värdeminskas genom en fortgående penningvär- deförsämring utan på ett bättre sätt kan värdesäkras.

Stockholm den 25 januari 1965

Folke Nihlfors

Henning Gustafsson

Mac P. Hamrin

i Skellefteå

i Kalmar

Ingemar Mundebo

Olle Westberg

Brita Elmén

Nr 170

Av herrar *Antonsson* och *Boo*, om *obligatorisk medicinsk kon- troll av barn*.

(Lika lydande med motion nr 137 i Första kammaren)

Omsorgen om de handikappade i samhället har på senare tid förbättrats i olika avseenden. Särskilt påfallande är att man i ökad utsträckning är på väg från den tidigare tillämpade synen, att en handikappad främst och enbart behöver sådant stöd som möjliggör hans ekonomiska uppehälle, till en aktiv syn, som går ut på att den handikappade i största möjliga utsträckning skall få tillfälle till rehabilitering och därmed till ett så långt möjligt normalt och självständigt liv. Härigenom har vikten av tidig diagnostik och tidig behandling vunnit ökat beaktande. Hela den översyn som pågår i cen- trala rehabiliteringsberedningens regi har som väsentligt syfte att skapa bättre betingelser i detta hänseende. Den ökade uppmärksamhet som ägnats de handikappade barnen får också anses utgöra ett led i dessa strävanden.

I den översyn och i det arbete som sålunda pågår synes emellertid barn med vissa fysiskt sett relativt lindriga handikapp, främst de syn- och hörsel- skadade, ha ägnats föga uppmärksamhet. Undersökningar bland skolbarn visar att en betydande del av dessa lider av nedsatt förmåga i synsinnet eller hörselsinnet. I fråga om elever med nedsatt synförmåga grundar sig det till- gängliga materialet på elever som erhåller undervisning vid blindskola eller i särskilda synklasser, varför några bestämda slutsatser rörande frekvensen lindrigt synskadade inte kan dragas. I en undersökning av år 1952 beräkna-

de dock skolöverstyrelsen att en promille av eleverna skulle vara i behov av undervisning i synklass. Beträffande de hörselskadade finns ett något utförligare material att tillgå. Undersökningar bland skolbarn de senaste decennierna pekar på en frekvens på 1,5—4 procent vid viskningsprov och på 5—6 procent vid audiometerprov.

Även om sålunda uppgifterna rörande förekomsten av syn- och hörselskadade barn är bristfälliga, kan knappast råda någon tvekan om att det är ett betydande antal som till följd av dylika handikapp får nedsatt möjlighet till normal kontakt med omgivningen, att följa undervisning och att över huvud taget utvecklas på ett normalt sätt. Den bristfälliga vetskapen om förekomsten av nämnda defekter är särskilt beklaglig, emedan ett tidigt uppdagande avsevärt förbättrar möjligheterna att genom medicinsk behandling, träning av den kvarvarande sinnesförmågan, anskaffning av proteser o. d. förbättra de berörda barnens möjligheter till en normal utveckling socialt och intellektuellt. Först när den ev. förekomsten av syn- och hörselnedsättningar utretts på ett tidigt stadium kan adekvata åtgärder av nämnda slag bli allmän regel. Enligt vår mening är det därför synnerligen angeläget att alla barn vid lämplig ålder blir undersökta i syfte att klarlägga om de har normal förmåga i fråga om syn och hörsel.

Undersökningen bör emellertid inte inskränka sig till att gälla enbart syn- och hörselsinnea. Även talrubbningar och andra symtom som tyder på brister i fysiskt eller psykiskt avseende bör uppmärksammas. Det är fortfarande så att barn med handikapp av olika slag inte får den vård de är i behov av. Deras handikapp upptäcks inte tillräckligt tidigt. Om de upptäcks har föräldrarna inte vetskap om vilka möjligheter som finns till åtgärder. Föräldrarna slutar i regel att kontrollera sina barn vid barnvårdscentralerna innan de är tillräckligt gamla för att exempelvis talrubbningar skall kunna upptäckas. Vid den obligatoriska läkarundersökningen i och med skolstarten är barnen ofta för gamla för att man skall kunna börja med effektiva åtgärder mot deras eventuella handikapp. Vård och åtgärder måste sättas in tidigare för att bli så effektiva som möjligt.

Det må nämnas att man i Storbritannien sedan flera decennier haft lagstiftning om dylik kontroll. Det åvilar de lokala skolmyndigheterna (Education Act 1944) att kontrollera vilka barn inom deras område som ev. behöver speciellt tillrättalagd undervisning. Kontrollen utföres genom läkarundersökning redan då barnet uppnått två års ålder. Målsmännen är skyldiga att låta sina barn undersökas, då kallelse till undersökning erhålles.

Starka skäl talar för att ett dylikt system, modifierat efter svenska förhållanden, införes även i vårt land. Erforderlig utredning bör genomföras snarast möjligt. Man torde härvid kunna utgå från att verksamheten bör anförtros sjukvårdshuvudmännen, vilka redan har ansvaret för mödra- och barnvårdsverksamheten. Huruvida t. ex. den i England tillämpade åldern för undersökning i fråga kan anses lämplig får givetvis bedömas från främst

medicinsk utgångspunkt. Starka skäl talar dock för att undersökningen bör äga rum under 3—4 års ålder. Även de ekonomiska spörsmålen måste uppmärksammas under utredningsarbetet, och därvid inte minst anskaffandet av den apparatur och utrustning i övrigt som fordras för en effektiv verksamhet. I den utredning som behövs av dessa problem bör givetvis även möjligheterna till behandling i syfte att avhjälpa eller lindra de handikapp som framkommer vid kontrollverksamheten uppmärksammas. Det bör utredas huruvida man ytterligare bör sänka åldern för skolpliktens början för dem som vid kontrollen visar sig ha handikapp som kräver speciell behandling. Vid dessa överväganden måste man ständigt beakta det värde som ligger i att barnen i största möjliga utsträckning vistas hos sina föräldrar.

Utredningen bör också sysselsätta sig med frågan om obligatorisk blodgruppsbestämning för barn och avge förslag om vid vilken ålder denna bör företagas.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsamt utredning samt förslag rörande införande av obligatorisk medicinsk kontroll av alla barn, lämpligen i 3—4 årsåldern.

Stockholm den 25 januari 1965

Johannes Antonsson

Karl Gust. H. Boo